

MD-2005, mun.Chișinău, str.Constantin Tănase, 7
www.mf.gov.md, tel.(022) 26-26-00, fax 022-26-25-17

4 noiembrie 2019 nr. 06/2-07

La nr. _____

Președintele raionului
Primarul general
al municipiului Chișinău
Primarul municipiului Bălți
Bașcanul UTA Găgăuzia
Direcția finanțe a UAT

Privind elaborarea proiectelor
bugetelor locale pentru anul 2020
și a estimărilor pe anii 2021-2022

În temeiul prevederilor art.50 din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014 și art.20 alin.(3) al Legii nr.397/2003 privind finanțele publice locale (cu modificările și completările ulterioare), Ministerul Finanțelor remite particularitățile privind elaborarea de către autoritățile administrației publice locale a proiectelor de buget pe anul 2020 și a estimărilor pe anii 2021-2022, *anexa nr.1 la prezenta circulară*.

La elaborarea proiectelor și estimărilor respective, direcțiile finanțe vor conlucra cu direcțiile generale de administrare fiscală regionale Nord, Sud Centru și Chișinău din cadrul Serviciului Fiscal de Stat, direcțiile și secțiile subordonate consiliilor raionale, precum și autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi.

Totodată, proiectele bugetelor locale pe anul 2020 și estimările pe anii 2021-2022, formularele, calculele și notele explicative respective, urmează a fi prezentate Ministerului Finanțelor conform graficului stabilit în *anexa nr.2 la prezenta circulară*.

Pentru prezentarea materialelor Ministerului Finanțelor, direcția finanțe va delega șeful secției elaborarea și administrarea bugetului și specialistul principal pentru prognozarea și administrarea veniturilor.

Suplimentar, Ministerul Finanțelor informează, că la 6 noiembrie curent, ora 9³⁰, în incinta ministerului (sala mare) va fi organizată o ședință de lucru privind particularitățile aferente elaborării proiectelor de buget pe anul 2020 și estimările pe anii 2021-2022 de către autoritățile administrației publice locale. La ședință se invită șeful și șeful-adjunct al Direcției finanțe a UAT.

MINISTRU

Natalia GAVRILIȚĂ

Particularitățile privind elaborarea de către autoritățile administrației publice locale a proiectelor bugetelor locale pentru anul 2020 și a estimărilor pe anii 2021-2022

I Dispoziții generale

1. Prezentele particularități au fost elaborate în conformitate cu prevederile Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181 din 25 iulie 2014, Legii nr.397-XV din 16 octombrie 2003 privind finanțele publice locale.

2. Scopul acestora este informarea autorităților administrației publice locale (în continuare – APL) despre politica statului în domeniul veniturilor și cheltuielilor bugetare, particularitățile specifice de stabilire a relațiilor interbugetare, limitele de transferuri de la bugetul de stat la bugetele locale, precum și cerințele și particularitățile de elaborare și prezentare a proiectelor de buget de către APL pe anul 2020 și a estimărilor pe anii 2021-2022.

3. Elaborarea și prezentarea propunerilor la proiectul de buget pentru anul 2020 și a estimărilor pentru anii 2021-2022 de către APL se va efectua **în cadrul sistemului informațional de management financiar** (SIMF) în baza:

- **Clasificăției bugetare**, aprobate prin Ordinul ministrului finanțelor nr.208 din 24 decembrie 2015 (cu modificările și completările ulterioare), care poate fi accesată pe pagina oficială a Ministerului Finanțelor la adresa: <http://mf.gov.md/ro/buget/informa%C8%9Bii-cu-caracter-metodologic/clasifica%C8%9Bia-bugetar%C4%83>;
- **Setului metodologic privind elaborarea, aprobarea și modificarea bugetului**, aprobat prin Ordinul ministrului finanțelor nr.209 din 24 decembrie 2015, care poate fi accesat pe pagina oficială a Ministerului Finanțelor la adresa: <http://mf.gov.md/ro/buget/informa%C8%9Bii-cu-caracter-metodologic/setul-metodologic>.

II Proгноza principalilor indicatori macroeconomici pe termen mediu

4. În procesul elaborării proiectelor de buget, APL se vor conduce de prognoza principalilor indicatori macroeconomici (elaborată de Ministerul Economiei și Infrastructurii), conform *anexei nr.1* la prezenta circulară.

III

Obiectivele politicii în domeniul veniturilor pe termen mediu și particularitățile specifice de estimare a unor venituri și a surselor de finanțare

5. La elaborarea propunerilor de buget la partea de venituri, APL se vor ghida de *cap. IV și VII din Setul metodologic privind elaborarea, aprobarea și modificarea bugetului.*

6. Prognoza veniturilor bugetelor locale pe anii 2020–2022 se va efectua reieșind din:

- prevederile legislației fiscale în vigoare, ținând cont de prevederile Legii cu privire la modificarea unor acte legislative nr.122 din 16.08.2019, în partea ce ține de modificările la art.33 aliniatul (1) din Codul fiscal;
- deciziile autorităților reprezentative și deliberative a UAT, în partea ce ține de competențele proprii în domeniul impozitelor, taxelor și altor venituri locale;
- analiza bazei fiscale pe fiecare UAT (recomandabil cel puțin 2-3 ani anteriori), separat pe tipuri de impozite, taxe și alte încasări la buget.

Pentru estimarea bazei fiscale a UAT, Ministerul Finanțelor recomandă utilizarea formularelor (F4-F18), anexate la circulara Ministerului finanțelor nr.06/2-07 din 17 august 2017, care va servi drept suport pentru estimarea veniturilor formate în UAT respectivă, utilizând modificările propuse la politica fiscală. Formularele respective pot fi accesate pe pagina oficială a Ministerului Finanțelor la adresa: <http://mf.gov.md/ro/buget/circulara-bugetar%C4%83>.

7. Rezultatele estimărilor veniturilor vor fi sintetizate în *formularele nr.1-3* anexate la prezenta circulară și se vor prezenta Ministerului Finanțelor pe suport de hîrtie și în format electronic. Formularele menționate vor fi accesibile pentru introducere doar în cadrul Direcției finanțe a UAT, cu rolul în sistem „Reader GFD” în modulul „Trezoreria” (Trez2), accesînd meniul „Darea de seamă”, submeniul „ProVin” (pe fiecare buget local de nivelul întâi, buget raional/central UTA Găgăuzia și buget municipal Chișinău și Bălți).

8. Resursele bugetelor locale cuprind totalitatea veniturilor și a surselor de finanțare ale bugetelor respective.

Veniturile bugetelor locale se constituie din impozite, taxe, alte venituri prevăzute de legislație și se formează din:

- 1) venituri generale:
  - a) venituri proprii;
  - b) defalcări, conform cotelor procentuale, de la impozitele și taxele de stat;
  - c) transferuri;
  - d) granturi pentru susținerea bugetului;
- 2) venituri colectate (codurile clasificăției economice 142310, 142320, 144114, 144124, 144214, 144224);
- 3) granturi pentru proiecte finanțate din surse externe.

Sursele de finanțare ale bugetelor locale se formează din:

- a) operațiuni cu împrumuturi interne și externe (inclusiv recreditate);
- b) acțiuni și alte forme de participare în capital (415110, 415120 și 415210, 415240);
- c) alte operațiuni cu activele financiare și cu datoriile bugetului;
- d) operațiuni cu soldurile în conturile bugetului.

9. Totodată, în vederea asigurării și extinderii autonomiei locale și asigurării unui cadru fiscal previzibil și cuprinzător, începînd cu 1 ianuarie 2020 cotele defalcărilor de la impozitul pe venitul persoanelor fizice se modifică după cum urmează:

- pentru bugetele satelor (comunelor) și ale orașelor (municipiilor), cu excepția orașelor-reședință de raion (municipiilor-reședință de raion) – 100% din volumul total colectat pe teritoriul unității administrativ-teritoriale respective;
- pentru bugetele orașelor-reședință de raion, bugetele municipiilor-reședință de raion – 50% din volumul total colectat pe teritoriul unității administrativ-teritoriale respective;
- pentru bugetul municipal Bălți – 50% din volumul total colectat pe teritoriul unității administrativ-teritoriale respective;
- pentru bugetul municipal Chișinău – 50% din volumul total colectat pe teritoriul unității administrativ-teritoriale respective;
- pentru bugetele raionale – 25% din volumul total colectat pe teritoriul orașelor-reședință de raion și municipiilor-reședință de raion.

10. Impozitul pe venitul persoanelor fizice (în continuare - IVPF)

La capitolul impozitul pe venit persoanelor fizice pentru anii 2019-2022, se va utiliza cota unică la impozitul pe venitul persoanelor fizice în mărime de 12%, stabilită prin Legea cu privire la modificarea unor acte legislative nr.178 din 26 iulie 2018. De asemenea, conform prevederilor legii prenotate se vor aplica scutirile anuale personale în sumă de 24 000 lei și mărimea scutirii anuale pentru persoanele întreținute de 3 000 lei. O majorare a scutirilor menționate pentru anii 2020-2022 nu se prevede.

La estimarea sumei IVPF se recomandă aplicarea următoarelor cote și scutiri personale anuale stabilite pentru anii 2019-2022:

	Stabilit 2019	Proiect 2020	Estimat	
			2021	2022
1	2	3	4	5
Cotele impozitului pentru venitul persoanelor fizice (%)	12	12	12	12
Scutirea anuală personală (lei)	24 000	24 000 (pentru veniturile care nu depășesc anual suma de 360 000 lei)	24 000 (pentru veniturile care nu depășesc anual suma de 360 000 lei)	24 000 (pentru veniturile care nu depășesc anual suma de 360 000 lei)
Scutirea anuală personală majoră (lei)	30 000	30 000	30 000	30 000
Scutirea soț/soție	11 280	11 280	11 280	11 280
Scutirea soț/soție majoră	18 000	18 000	18 000	18 000
Scutirea anuală pentru persoanele întreținute (lei)	3 000	3 000	3 000	3 000
Scutirea pentru persoane întreținute cu dizabilități	18 000	18 000	18 000	18 000
Tariful contribuției individuale pentru asigurarea socială de stat obligatorie (din venit,%)	6,0	6,0	6,0	6,0

	Stabilit 2019	Proiect 2020	Estimat	
			2021	2022
1	2	3	4	5
Prima de asigurare medicală obligatorie (din venit, %)	4,5	4,5	4,5	4,5

Calcululele IVPF pe anii 2020-2022 pe teritoriul raionului, municipiilor Chișinău și Bălți, UTA Găgăuzia se vor efectua reieșind din aplicarea ritmului de creștere a fondului de remunerare a muncii pe republică, prevăzut de indicatorii macroeconomici, către fondul de remunerare a muncii pe UAT, avînd ca bază datele organelor teritoriale de statistică privind cîștigul salarial din anul 2018 și semestrul I al anului 2019 (Rapoarte statistice "Cercetarea statistică anuală (M3), "Cîștigurile salariale și costul forței de muncă în anul 2018" și "Cercetarea statistică trimestrială (M1), precum și prevederile politicii salariale pe anii 2020-2022 prevăzute în cap. IV din prezenta circulară.

Pentru primării, calculele se vor efectua reieșind din încasările estimate pe anul bugetar în curs, înmulțite la creșterea prognozată a fondului de remunerare a muncii pe republică, în termeni nominali pe anul respectiv.

La repartizarea IVPF între bugetele locale de nivelul întâi, bugetele locale de nivelul al doilea și bugetul de stat, se vor utiliza cotele de defalcare pe tipuri de administrații locale, prevăzute la punctul 9 la circulară.

Rezultatele estimărilor încasării la buget a impozitului pe venit a persoanelor fizice pe anii 2020-2022 (codurile clasificăției economice: 111110, 111121, 111125, 111130) se prezintă în *formularul nr.2* la prezenta circulară.

11. Veniturile proprii ale UAT

11.1 Impozitul pe venit obținut din activități independente

Începînd cu 1 ianuarie 2017, a fost stabilit un regim fiscal simplificat privind impozitul pe venitul persoanelor fizice ce desfășoară activități independente în domeniul comerțului.

Acest regim simplificat privind impozitul pe venit se acordă pentru persoanele fizice care obțin venituri din activități de comerț, fără a constitui o formă organizatorico-juridică a activității de antreprenariat, în sume ce nu depășesc 600 000 lei într-o perioadă fiscală.

Cota impozitului pe venit va constitui 1% din obiectul impunerii, dar nu mai puțin de 3000 lei anual.

11.2 Impozitul pe proprietate

La estimarea încasărilor impozitului funciar și impozitului pe bunurile imobiliare și la efectuarea calculelor pe tipuri de impozite și înlesniri fiscale, se va ține cont de prevederile Titlului VI al Codului fiscal, Legii nr.1056-XIV din 16 iunie 2000 pentru punerea în aplicare a Titlului VI al Codului fiscal, Instrucțiunii Ministerului Finanțelor nr.11 din 4 septembrie 2001 „Cu privire la modul de calculare și achitare la buget a impozitului funciar și pe bunurile imobiliare”, datele evidenței fiscale, datele Cadastrului funciar pe UAT respective, deciziile organelor reprezentative și deliberative privind mărimea cotelor stabilite la aceste impozite, precum și datele serviciilor de colectare a impozitelor și taxelor locale din cadrul primăriilor stabilite prin Ordinul Serviciului Fiscal de Stat nr.376 din 10 iulie 2018 "Cu privire la aprobarea informației privind impozitul pe bunuri imobiliare, impozitul funciar și taxele locale administrate de către SCITL (forma ISCITL 19).

11.3 TVA și accize

Prin Legea pentru modificarea unor acte legislative nr.122 din 16.08.2019, a fost abrogată prevederea prin care serviciile de cazare, pentru agenții economici a căror activitate operațională se constituie exclusiv din activități de cazare și alimentație publică, (HoReCa), se impozitau cu TVA la cota de 10%. Astfel, de la 1 ianuarie 2020 aceste servicii se vor taxa la cota 20%.

Cotele accizelor pentru anii 2020 vor rămâne actualmente la nivelul stabilit în Titlul IV al Codului fiscal pentru anul 2020. Pentru anii 2021-2022 cotele accizelor vor fi majorate conform calendarului de armonizare.

11.4 Taxa pentru resursele naturale

Calculul taxelor pentru resursele naturale se va întocmi conform cotelor prevăzute în anexele la Titlul VIII al Codului fiscal „Taxele pentru resursele naturale”.

11.5 Taxa pentru patenta de întreprinzător

Calculul încasărilor pentru patenta de întreprinzător se va întocmi conform cuantumului taxei lunare prevăzut în anexa la Legea nr.93-XIV din 15 iulie 1998 cu privire la patenta de întreprinzător. Desfășurarea genurilor de activitate menționate la pozițiile 1.1 și 1.2 din anexa la Legea nr.93-XIV din 15 iulie 1998 cu privire la patenta de întreprinzător se permite până la data de 31 decembrie 2022 numai pentru titularii de patentă care la data de 31 decembrie 2019 vor deține patente pentru genurile de activitate respective.

11.6 Încasările din arenda terenurilor și locațiunea bunurilor domeniului privat al UAT

La estimarea încasărilor de la toate tipurile de locațiune a patrimoniului public ale autorităților APL, se vor utiliza mărimile tarifelor de bază pentru chirie, prevăzute în proiectul Legii bugetului de stat pe anul 2020, conform anexei nr.2 la prezenta circulară, precum și deciziile autorităților reprezentative și deliberative privind mărimea tarifelor stabilite.

În ce privește mărimea redevenței anuale, prevăzute la art. 29 alin. (2) din Legea nr. 1125/2002 pentru punerea în aplicare a Codului civil al Republicii Moldova, accentuăm că aceasta este egală cu chiria pentru locațiunea terenului proprietate a statului. Cuantumul chiriei terenurilor proprietate a statului se determină în baza raportului de evaluare, perfectat de evaluatori licențiați conform Legii nr.989/2002 cu privire la activitatea de evaluare, dar nu va fi mai mic decât plata pentru arenda/locațiunea terenurilor proprietate publică, determinată în temeiul Legii nr.1308/1997 privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului, cu excepția terenurilor expuse la licitație cu strigare. Astfel, autoritățile administrației publice locale urmează să determine în mod similar cuantumul redevenței anuale, prevăzute de art.29 alin.(2) din Legea nr. 1125/2002 pentru punerea în aplicare a Codului civil al Republicii Moldova, pentru terenurile proprietate publică a UAT.

11.7 Taxele locale

În baza prevederilor Titlului VII al Codului fiscal “Taxele locale”, consiliile locale vor decide asupra aplicării taxelor locale prevăzute în art.289 al Codului fiscal. Respectiv, la estimarea cuantumului taxelor locale, se vor lua în considerare cotele concrete care au fost adoptate de către organele reprezentative și deliberative ale APL pentru anul 2019 sau/și proiectele cotelor pe anii 2020-2022.

11.8 Alte venituri prevăzute de legislație

Proгноza altor încasări și taxe se va efectua în baza analizei dinamicii încasărilor pe anul 2018 și estimărilor pe anul 2019 și altei informații relevante.

12. Totodată, informăm că în scopul eficientizării procesului de evidență a obligațiilor fiscale calculate și achitate la bugetele locale a impozitului funciar, începînd cu 1 ianuarie 2020 se vor unifica codurile economice ce țin de impozitul funciar.

Astfel, impozitul funciar se va prezenta în conformitate cu următoarele coduri economice:

“113161 Impozitul funciar al persoanelor juridice și fizice, înregistrate în calitate de întreprinzător;

113171 Impozitul funciar al persoanelor fizice-cetățeni”.

13. Conform prevederilor Legii nr. 397-XV din 16 octombrie 2003 privind finanțele publice locale (cu modificările și completările ulterioare), UTA Găgăuzia va estima veniturile pe anii 2020-2022 pentru toate tipurile de impozite și taxe (IVPJ, TVA, accize) în baza legislației fiscale în vigoare. Informațiile necesare pentru elaborarea propunerilor de buget la partea de venituri pot fi solicitate de la Direcțiile deservire fiscală Comrat, Ceadâr-Lunga, Vulcănești în cadrul Direcției generale administrare fiscală SUD.

IV Sumarul politicilor și priorităților în domeniul cheltuielilor publice pentru următorul an bugetar și pe termen mediu

14. Competențele în efectuarea cheltuielilor bugetelor locale pe domenii de activitate sunt delimitate prin legislația privind administrația publică locală și descentralizarea administrativă. De asemenea, costurile generate de implementarea Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar aferente domeniilor proprii de competență a APL vor fi acoperite integral din contul bugetelor locale.

15. Resursele financiare disponibile urmează să fie direcționate la programe de importanță majoră, care ar permite soluționarea problemelor stringente, fără admiterea de datorii creditoare și blocaje financiare.

16. Estimările de cheltuieli ale autorităților APL urmează să fie strict în limita volumului de resurse disponibile.

17. Întru asigurarea continuității reformelor din domeniul bugetar-fiscal, se impun următoarele cerințe față de autorități/instituții - beneficiari de alocații:

- asigurarea calității planificării bugetare prin îmbunătățirea procedurilor de analiză a impactului politicilor publice și corelarea programelor de cheltuieli cu prioritățile din documentele strategice (naționale, sectoriale, locale);
- îmbunătățirea eficienței și eficacității utilizării resurselor prin focusarea pe rezultate și sporirea calității serviciilor publice prestate în raport cu obiectivele stabilite;
- asigurarea unui control strict asupra nivelului angajărilor în sectorul bugetar pentru a evita angajamente viitoare fără acoperire cu resurse;
- implementarea unor procese de planificare și management al investițiilor publice în vederea ameliorării eficienței cheltuielilor capitale publice.

18. La estimarea cheltuielilor aferente proiectului de buget pe anul 2020 și estimărilor pe anii 2021-2022, APL urmează să se conducă de:

- actele normative și legislative, strategiile și programele care reglementează activitatea autorităților APL și a ramurilor (domeniilor) respective;

- actele legislative și normative care reglementează aspectele referitoare la remunerarea muncii (cu modificările și completările ulterioare);
- angajamentele contractuale de cheltuieli asumate în anii precedenți cu impact financiar asupra anilor planificați (majorarea salariilor în anii precedenți, rambursarea împrumuturilor angajate pe termen lung, angajamentele contractuale cu donatori externi în cadrul proiectelor finanțate din surse externe, rambursarea împrumuturilor recreditate, serviciul datoriei interne și externe, etc.);
- reformele promovate în cadrul ramurilor (schimbări instituționale, etc.);
- cadrul normativ care reglementează prestarea serviciilor contra plată, precum și veniturile colectate de autoritățile/instituțiile bugetare.

19. Proiectul de buget pentru anul 2020 și estimările pe anii 2021-2022 la compartimentul „*Cheltuieli de personal*”, se vor elabora de către autoritățile administrației publice locale, ținând cont de următoarele particularități:

19.1. Similar anului curent, pentru anul 2020 se va menține moratoriul asupra funcțiilor vacante, cheltuielile de personal urmînd a fi planificate reieșind din necesitatea acoperirii personalului efectiv încadrat. Totodată, în anii 2021-2022 se va estima necesarul de cheltuieli pentru numărul integral de unități de personal, conform structurii aprobate.

19.2. Cheltuielile de personal se vor calcula ținând cont de proiectul de modificare a Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, cu implementare începînd cu 1 ianuarie 2020 (în calcul pentru 11 luni), care prevede ajustări de clase pe următoarele poziții:

19.2.1 Funcții de conducere și didactice din instituțiile de învățămînt general:

<i>1.1. Funcții de conducere</i>			
E4008	Director de liceu/instituție de învățămînt profesional tehnic, de categoria:		
	I	88	6,17
	II	87	6,04
	III	86	5,91
	IV	85	5,79
	V–VI	84	5,67
E4026	Director de instituție de educație timpurie, învățămînt primar și gimnazial, de categoria:		
	I	86	5,91
	II	85	5,79
	III	84	5,67
	IV	83	5,55
	V-VI	82	5,44
E4009	Director (șef) al altor instituții de învățămînt de categoria:		
	I	74	4,60
	II	72	4,41
	III	70	4,23
	IV	68	4,06
	V–VI	66	3,89

<i>1.2. Funcții de execuție</i>			
E4018	Profesor în învățământul general și în învățământul profesional tehnic	56	3,16
E4019	Învățător în învățământul general și în învățământul profesional tehnic	56	3,16
E4020	Educator educație timpurie	56	3,16

19.2.2 Personal didactic și de deservire din învățământ:

E6041	Dădacă	30	1,83
E6042	Asistent al educatorului	30	1,83

19.2.3 Personal de specialitate specific din domeniul culturii, tineretului și sportului:

„F6024	Custode-șef	61	3,51
F6048	Bibliotecar principal	50	2,79
F6049	Bibliograf principal	50	2,79
F6050	Restaurator	55	3,09
F6055	Muzeograf	55	3,09
F6056	Bibliotecar	44	2,46
F6057	Bibliograf	44	2,46
F6068	Custode superior fonduri	44	2,46
F6069	Custode fonduri	42	2,36”

19.2.4 Personal de specialitate din domeniul asistență socială și sănătate:

G6038	Dădacă	30	1,83
G6039	Lucrător social	30	1,83

19.2.5 Personal de specialitate, de deservire tehnică, auxiliar și muncitoresc:

„H6123	Bucătar-șef	34	1,99
H6147	Bucătar	28	1,76

19.2.6 Funcții de demnitate publică la nivel local:

„A1049	Primar de oraș, sat (comună) (cu 9501–20000 de locuitori)	95	7,14
A1051	Viceprimar de oraș, sat (comună) (cu 9501–20000 de locuitori)	91	6,57
A1050	Primar de oraș, sat (comună) (cu 5001–9500 de locuitori)	93	6,85
A1052	Viceprimar de oraș, sat (comună) (cu 5001–9500 de locuitori)	89	6,30
A1053	Primar de oraș, sat (comună) (cu 3501–5000 de locuitori)	91	6,57
A1054	Primar de oraș, sat (comună) (cu 1501–3500 de locuitori)	89	6,30
A1055	Primar de oraș, sat (comună) (cu pînă la 1500 de locuitori)	87	6,04”

20. Începând cu anul 2020 proiectul de modificare a Legii nr.270/2018 prevede introducerea premiului anual pentru rezultatele anului precedent în mărime de 50 la sută din salariul de funcție. Astfel, la estimarea cheltuielilor de personal anual se vor calcula cheltuieli ce țin de acordarea acestui premiu pentru personalul unităților bugetare, cu excepția persoanelor cu funcții de demnitate publică și a personalului cabinetelor persoanelor cu funcții de demnitate publică, reieșind din timpul efectiv lucrat în anul 2019.

21. Cheltuielile de personal se vor estima reieșind din prognoza valorilor de referință pe anii 2020-2022 în următoarele mărimi:

Indicatorii	Prevăzut 2019	Propus 2020	Propus 2021	Propus 2022
angajații din sectorul bugetar, în conformitate cu prevederile Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar	1500	1650	1800	1950
personalul didactic și personalul de conducere din instituțiile de învățământ	1600	1750	1900	2000
personalul care, conform anexelor la Legea nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, se încadrează în clasele de salarizare de la 1 până la 25	1600	1750	1900	2000
directorii instituțiilor de educație timpurie, învățământ primar, gimnazial, liceal	1800	1750	1900	2000
directorii adjuncți ai instituțiilor de educație timpurie, învățământ primar, gimnazial, liceal	1600	1750	1900	2000
directorii (șefii) altor instituții de învățământ	1800	1900	1950	2000
directorii adjuncți ai altor instituții de învățământ	1600	1750	1900	2000

22. La estimarea cheltuielilor cotele contribuțiilor la bugetul asigurărilor sociale de stat și a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, achitate de angajator, aplicate la cheltuielile de remunerare a muncii, se vor menține și pe anii 2020-2022 în cuantumul de 23,0% și, respectiv, 4,5%.

23. La planificarea cheltuielilor pentru plata mărfurilor și serviciilor se va ține cont de tarifele curente, precum și de necesitatea aplicării unui regim strict de economie, un accent deosebit fiind pus și pe îmbunătățirea procedurilor de achiziții publice.

V Particularități specifice de stabilire a relațiilor interbugetare și limitele de transferuri de la bugetul de stat către bugetele locale

24. Sumele *transferurilor cu destinație generală* de la bugetul de stat sunt calculate pe bază de formulă, distinctă pentru fiecare UAT de nivelul întâi și nivelul al doilea, pe baza datelor din ultimul an pentru care există execuție bugetară definitivă (în cazul dat, pentru proiectul bugetului pe anul 2020 se ia execuția bugetară din anul 2018).

Totodată, conform proiectului de lege pentru modificarea Legii nr.397/2003 privind finanțele publice locale, aprobat în ședința Guvernului din 1 noiembrie 2019, se prevăd modificări privind

redistribuirea mijloacelor financiare la bugetele locale, prin modificarea cotelor defalcărilor de la impozitul pe venitul persoanelor fizice (IVPF), comunicate la pct.9 din prezenta circulară și suplimentarea fondului de susținere financiară (FSF) cu o cota-parte de 10% din încasările impozitului pe venitul obținut din activitatea de întreprinzător.

25. Limitele transferurilor cu destinație generală de la bugetul de stat la bugetele locale pentru anul 2020 și estimările pe anii 2021-2022, se conțin în *anexa nr.3* la prezenta circulară. Totodată, după necesitate, calculele transferurilor cu destinație generală de la bugetul de stat la bugetele locale pentru anul 2020 și estimările pe anii 2021-2022 pot fi consultate pe pagina oficială a Ministerului Finanțelor la adresa: <http://mf.gov.md/ro/buget/circulara-bugetar%C4%83>.

26. Datele Biroului Național de Statistică privind numărul de locuitori și structura demografică pe fiecare UAT, la situația din 1 ianuarie 2019, sunt plasate la adresa: <http://mf.gov.md/ro/buget/circulara-bugetar%C4%83>.

27. Totuși, urmare a modificărilor propuse în scopul fortificării autonomiei financiare a APL, și ținând cont de necesitatea acoperirii costurilor suplimentare generate de implementarea Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar aferente domeniilor proprii de activitate a APL, pentru anul 2020 nu toate APL își vor acoperi integral aceste costuri. Din aceste considerente, pentru anul 2020 vor fi alocate transferuri din fondul de compensare pentru bugetele locale "pierzătoare".

28. Limitele transferurilor din fondul de compensare de la bugetul de stat la bugetele locale pentru anul 2020, se conțin în *anexa nr.4* la prezenta circulară.

29. La elaborarea proiectului bugetului local pentru anul 2020 și a estimărilor pentru anii 2021-2022 pentru întreținerea *aparaturii președintelui raionului, direcțiilor, secțiilor, altor subdiviziuni din subordinea consiliilor raionale și aparaturii primăriilor*, precum și pentru asigurarea activității angajaților în serviciile de deservire a clădirilor Consiliului raional și clădirilor primăriilor, urmează să se țină cont de prevederile actelor legislative și normative, precum:

- Hotărârea Guvernului nr.201 din 11 martie 2009 privind punerea în aplicare a prevederilor Legii nr.158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public;

- Hotărârea Guvernului nr. 10 din 05 ianuarie 2012 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la delegarea salariilor entităților din Republica Moldova;

- Hotărârea Guvernului nr.101 din 30 ianuarie 2018 privind cheltuirea mijloacelor pentru primirea și deservirea delegațiilor oficiale străine și a anumitor persoane;

- Hotărârea Guvernului nr.1151 din 2 septembrie 2002 despre aprobarea Regulamentului cu privire la normativul de cheltuieli pentru desfășurarea conferințelor, simpoziunilor, festivalurilor etc., de către instituțiile publice finanțate de la bugetul public național.

Totodată, la elaborarea proiectului bugetului pentru anul 2020 este necesar să se țină cont de:

- normativul vizînd numărul abonamentelor de telefoane de serviciu (cu excepția legăturii telefonice guvernamentale), faxuri, telefoane mobile pentru colaboratorii autorităților APL, aprobate prin decizia consiliului local respectiv în baza regulamentelor proprii elaborate în baza Hotărîrii Guvernului nr.1362 din 22 decembrie 2005 „Cu privire la aprobarea Normativelor vizînd numărul abonamentelor de telefoane de serviciu, faxuri, telefoane mobile pentru colaboratorii autorităților administrației publice” (cu modificările și completările ulterioare);

➤ normele vizînd aprobarea numărului-limită al autoturismelor de serviciu și a parcursului-limită anual pentru un autoturism întru asigurarea îndeplinirii atribuțiilor de serviciu ale autorităților APL de ambele niveluri, aprobate prin decizia consiliului local, respectiv, în baza regulamentelor proprii elaborate în baza Hotărîrii Guvernului nr.1404 din 30 decembrie 2005 „Privind reglementarea utilizării de către autoritățile administrației publice a autoturismelor de serviciu” (cu modificările și completările ulterioare).

30. La elaborarea proiectului bugetului local pentru anul 2020 și estimările pentru anii 2021-2022, APL la estimarea cheltuielilor la grupa principală „**Apărarea națională**” urmează să țină cont de prevederile Legii nr.1245-XV din 18 iulie 2002 cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei, Hotărîrii Guvernului nr.77 din 31 ianuarie 2001 ”Pentru aprobarea Regulamentului privind activitatea administrativ-militară și efectivul limită al organelor administrativ-militare” (cu modificările și completările ulterioare), Hotărîrii Guvernului nr.631 din 23 mai 2003 ”Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la evidența militară”, precum și de prevederile Hotărîrii Guvernului nr.455/2019 „Cu privire la rezultatele încorporării în serviciul militar în aprilie-iulie 2019 și încorporarea în serviciul militar în octombrie 2019 – ianuarie 2020”.

Calcululele privind estimarea cheltuielilor pentru activitatea administrativ-militară pentru proiectul de buget pentru anul 2020 și a estimărilor pentru anii 2021-2022, se vor prezenta conform *formularului nr.4* la prezenta circulară și însoțite de o notă informativă cu calcule argumentate.

31. La estimarea cheltuielilor pentru **protecția civilă și situații excepționale**, autoritățile APL urmează să țină cont de necesitatea implementării prevederilor Programului de consolidare a serviciului salvatori și pompieri, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 202 din 14 martie 2013.

Calcululele privind estimarea cheltuielilor pentru protecția civilă și situații excepționale pentru proiectul de buget pentru anul 2020 și a estimărilor pentru anii 2021-2022, se vor prezenta conform *formularului nr.5* la prezenta circulară și însoțite de o notă informativă cu calcule argumentate.

32. Cheltuielile pentru ramura ”Învățămînt”

Calculul transferurilor cu destinație specială (în continuare TDS) de la bugetul de stat la bugetele locale pentru acoperirea cheltuielilor din *învățămînt* pentru anii 2020-2022, a fost efectuat după cum urmează:

32.1. Transferurile pentru *învățămîntul preșcolar* pentru fiecare UAT au fost calculate în baza transferurilor stabilite pentru anul 2019 pentru nivelul de învățămînt respectiv.

Totodată, cheltuielile au fost majorate cu costul măsurilor de politici salariale prevăzute în proiectul de modificare a Legii privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar nr.270/2018.

32.2. Transferurile pentru *învățămîntul primar și secundar general* includ transferuri categoricale pentru școli, gimnazii și licee, calculate după metodologia de finanțare în bază de cost standard per elev.

Cuantumul normativului valoric pentru un „*elev ponderat*” și a *normativului valoric pentru o instituție*, luat în calcul la stabilirea transferurilor categoricale, constituie:

- pentru anul 2020 - 13 247,0 lei și, respectiv, 714 837,0 lei;
- pentru anul 2021 - 14 240,0 lei și, respectiv, 768 408,0 lei;
- pentru anul 2022 - 14 936,0 lei și, respectiv, 805 966,0 lei.

Totodată, pentru acordarea *dejunurilor calde* elevilor, conform prevederilor Hotărîrii Guvernului nr.234 din 25 februarie 2005 ”Cu privire la alimentarea elevilor”, s-a luat în calcul

numărul elevilor claselor I-IV, la situația din 1 octombrie 2018 (disponibil de facto la sfârșitul perioadei de gestiune), 171 zile de alimentație și norma de alimentație de 10,8 lei / zi pentru anul 2020 și, respectiv, 2021-2022.

Pentru unele instituții de învățământ secundar general din unele localități ale raioanelor Anenii Noi, Căușeni și Dubăsari, amplasate în zona de securitate, au fost luați în calcul și elevii din clasele V-XII, la situația din 1 octombrie 2018 (disponibil de facto la sfârșitul perioadei de gestiune).

În legătură cu particularitățile specifice din planurile de învățământ privind *studierea limbilor minorităților naționale* și pentru studierea istoriei, culturii și tradițiilor poporului sînt luate în calcul mijloace financiare pentru acest scop.

Referitor la *organizarea învățămîntului gimnazial și liceal pentru deținuții minori din penitenciare (municipiile Chișinău și Bălți și raioanele Cahul, Hîncești și Rezina)*, transferurile includ mijloace pentru achitarea salariilor profesorilor, care activează în clasele din penitenciarele respective.

Transferurile pentru învățămîntul primar și secundar general includ și mijloace, în vederea *organizării și desfășurării examenelor de absolvire*, în conformitate cu prevederile Hotărîrii Guvernului nr.391 din 28 mai 2014 "Cu privire la acțiunile de organizare și desfășurare a examenelor de absolvire a nivelurilor de învățămînt".

Suplimentar, au fost prevăzute mijloace financiare pentru *personalul școlilor, gimnaziilor și liceelor* din stînga Nistrului din raionul Dubăsari, din satul Varnița al raionului Anenii Noi și din satele Copanca și Hagimus din raionul Căușeni, care beneficiază de salariul de bază majorat cu 4 clase de salarizare succesive, determinat în condițiile Legii privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar nr.270/2018.

Pentru *liceele-internat cu profil sportiv* s-a luat în calcul numărul elevilor claselor V-XII, la sfârșitul perioadei de gestiune potrivit Raportului privind îndeplinirea planului de rețea, state și contingente în instituțiile de învățămînt primar și secundar general pe anul 2019, 273 zile de alimentație și norma de alimentație de 53,7 lei / zi pentru anul 2020 și, respectiv, 2021-2022.

Totodată, cheltuielile au fost majorate cu costul măsurilor de politici salariale prevăzute în proiectul de modificare a Legii privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar nr.270/2018.

32.3. Transferurile pentru *învățămîntul special* au fost calculate în baza transferurilor stabilite pentru anul 2019 de către autoritățile APL pentru respectivele instituții.

Totodată, cheltuielile au fost majorate cu costul măsurilor de politici salariale prevăzute în proiectul de modificare a Legii privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar nr.270/2018.

Întru continuarea pilotării modelului de educație incluzivă a copiilor cu dezabilități severe, în baza Ordinului ministrului educației nr.1186 din 10 decembrie 2015, au fost prevăzute cheltuieli pentru liceul teoretic "Petre Ștefănuță" din raionul Ialoveni.

32.4. Transferurile pentru *învățămîntul extrașcolar și odihna de vară* au fost calculate în baza transferurilor stabilite pentru anul 2019 pentru instituțiile / măsurile respective.

Totodată, cheltuielile au fost majorate cu costul măsurilor de politici salariale prevăzute în proiectul de modificare a Legii privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar nr.270/2018.

La fel, au fost prevăzute și mijloace pentru organizarea și desfășurarea *olimpiadelor raionale / municipale*.

32.5. *Limitele transferurilor cu destinație specială* pentru finanțarea *învățămîntului preșcolar, primar, secundar general, special și extrașcolar* sînt atribuite la nivelul respectiv al

bugetelor locale, în baza competențelor stabilite autorităților APL, în conformitate cu legislația privind descentralizarea administrativă și sunt prezentate în *anexa nr.5* la prezenta circulară.

32.6. Totodată, detalierea transferurilor respective pentru anii 2020-2022 pe subprograme și măsuri este reflectată în *anexele nr.6-8* la prezenta circulară.

32.7. Autoritățile APL pot prezenta propuneri de redistribuire a acestor alocații între subprograme și măsuri, în limita totală de transferuri, completând *formularul nr.6* pentru fiecare an separat. La fel, se vor prezenta propuneri de redistribuiri între autoritățile APL, în cazul modificării subordonării unor instituții sau alte cazuri argumentate. Aceste propuneri vor fi sub forma de redistribuiri echilibrate (+/-) față de alocațiile comunicate în *anexele nr.5-8* pe anii respectivi. În acest caz, la propunerile de redistribuire vor fi anexate copiile deciziilor Consiliilor locale respective. Formularul va fi semnat și ștampilat de toate autoritățile APL afectate de repartizări.

32.8. În cazul lichidării instituțiilor sau reducerii numărului de beneficiari, în cazul unor măsuri de o singură dată, în cazul în care careva din măsurile incluse în pct.32.1-32.4 din prezenta circulară nu mai au continuare sau, în caz, că se prevăd sistări integrale sau parțiale a activității instituțiilor (inclusiv pe motiv de reparații), se prezintă propuneri de diminuare a transferurilor pe anii respectivi. Aceste propuneri (cu semnul (-)) la fel, vor fi reflectate în *formularul nr.6*, pe fiecare an separat. Formularul va fi semnat și ștampilat de autoritatea APL ce propune reducerea respectivă.

32.9. Atît propunerile de redistribuire, cît și de diminuare vor fi însoțite de o notă explicativă despre necesitatea efectuării acestora.

32.10. În cazul prezentării de către autoritățile APL a solicitărilor de alocații suplimentare din contul transferurilor cu destinație specială, se vor completa de către solicitant *formularele nr.7 și nr.8*, iar nota explicativă va avea formatul prezentat în *anexa nr.9* la prezenta circulară. Toate formularele și nota explicativă vor fi ștampilate și semnate de către autoritatea solicitantă. În cazul lipsei semnăturii, ștampilei, în cazul prezentării dosarului necomplet (lipsei notei informative sau a careva anexe la aceasta) sau în cazul prezentării acestora necorespunzător cerințelor, solicitarea de alocații suplimentare nu se primește spre examinare.

32.11. Se atenționează că, în vederea asigurării acurateței și durabilității planificării bugetare pe termen mediu și a cheltuielilor ce urmează a fi suportate din bugetul de stat pe anii respectivi, solicitările suplimentare de alocații din contul transferurilor cu destinație specială, precum și propunerile de redistribuire a alocațiilor între subprograme, vor fi transmise în format electronic la adresa de e-mail: irina.rusu@mf.gov.md, **pînă la data de 15 noiembrie curent.**

32.12. Sinteza cheltuielilor pentru învățămînt din toate sursele, pe subprograme, va fi prezentată conform *formularului nr.9* la prezenta circulară. În acest formular nu se vor include solicitările suplimentare înaintate. Formularul va fi completat pe fiecare UAT separat și prezentat atît pe suport de hîrtie, cît și în format electronic în sistemul informațional.

32.13. Repartizarea normativului valoric pentru un "elev ponderat" și a normativului valoric pentru o instituție, comunicate la pct.32.2 din prezenta circulară, pe unele categorii ale clasificăției economice va fi prezentată conform *formularului nr.10* la prezenta circulară.

33. Cheltuielile pentru ramura "Știință și inovare"

Proiectul bugetelor locale pentru anul 2020 și a estimărilor pe anii 2021-2022 pe compartimentul „Știință și inovare” va fi elaborat în conformitate cu prevederile Codului cu privire la știință și inovare nr. 259-XV din 15 iulie 2004.

În conformitate cu Legea privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar nr. 270/2018, autoritățile administrației publice locale urmează să prevadă în buget mijloace financiare necesare pentru remunerarea muncii angajaților.

În temeiul *Codului cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova*, autoritățile administrației publice locale vor prevedea mijloace financiare pentru servicii de cercetări științifice finanțate din contul bugetelor locale.

34. Cheltuielile pentru ramura „Cultură, sport, tineret, culte și odihnă”

Proiectul bugetelor locale pentru anul 2020 și a estimărilor pe anii 2021-2022 pe compartimentul „Cultură, sport, tineret, culte și odihnă” va fi elaborat în conformitate cu prevederile actelor legislative și normative, prezentate în *anexa nr.10* la prezenta circulară.

34.1. Transferurile cu destinație specială pentru școlile sportive au fost calculate în baza transferurilor aprobate pentru anul 2019. Totodată, cheltuielile au fost majorate cu costul măsurilor de politici salariale prevăzute în proiectul de modificare a Legii privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar nr.270/2018.

34.2. Limitele transferurilor cu destinație specială de la bugetul de stat la bugetele locale pentru finanțarea școlilor sportive pentru anul 2020 și estimările pe anii 2021-2022, se conțin în *anexa nr.11* la prezenta circulară.

34.3. Calculele privind estimarea cheltuielilor pentru școlile sportive se vor prezenta Ministerului Finanțelor, conform *formularului nr.11* la prezenta circulară.

34.4. Calculele privind necesarul de mijloace suplimentare/eventualele economii din contul transferurilor cu destinație specială pentru școlile sportive se vor prezenta, conform *formularului nr.12* la prezenta circulară, care vor fi transmise în format electronic la adresa de e-mail: olga.casianova@mf.gov.md, **până la data de 15 noiembrie curent.**

34.5. Calculele privind estimarea cheltuielilor pentru cultură, artă, sport și acțiuni pentru tineret se vor prezenta, conform *formularului nr.13* la prezenta circulară.

35. Cheltuielile pentru ramura „Ocrotirea sănătății”

La elaborarea proiectului bugetelor locale pe anul 2020 și a estimărilor pe anii 2021-2022 cheltuielile pe ramura „Ocrotirea sănătății” se vor prezenta conform *formularului nr.14* la prezenta circulară.

36. Cheltuielile pentru ramura „Protecție socială”

La elaborarea proiectului bugetelor locale pe anul 2020 și a estimărilor pe anii 2021-2022 la ramura „Protecție socială” se va ține cont de prevederile actelor legislative și normative în vigoare.

36.1. La estimarea transferurilor cu destinație specială pentru plățile sociale s-a ținut cont de mărimile stabilite conform actelor normative în vigoare și numărul de beneficiari prezentat de către Ministerul Sănătății Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării și Agenția Relații Interetnice, precum și aplicarea indicelui prețurilor de consum la cheltuielile pentru mărfuri și servicii.

36.2. Limitele transferurilor cu destinație specială de la bugetul de stat la bugetele locale pentru finanțarea plăților sociale pentru anul 2020 și estimările pe anii 2021-2022, se conțin în *anexele nr.12-13* la prezenta circulară.

36.3. Plățile sociale, includ:

36.3.1. *Compensația pentru serviciile de transport, care prevede compensația cheltuielilor pentru călătoria în transportul comun urban, suburban și interurban (cu excepția taximetrelor) și compensația anuală pentru cheltuielile legate de serviciile de transport, care se acordă persoanelor cu dizabilități locomotorii, persoanelor cu dizabilități severe și accentuate, copiilor cu dizabilități, precum și persoanelor care însoțesc persoane cu dizabilități severe sau copii cu dizabilități – prevăzute în articolul 49 al Legii privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități nr.60 din 30 martie 1992. Prin urmare, cuantumul anual al compensației respective va constitui:*

▪ **pentru beneficiarii din UAT:**

- pentru persoane cu dizabilități severe și copiilor cu dizabilități în vârstă de pînă la 18 ani, precum și persoanelor care însoțesc o persoană cu dizabilitate severă sau un copil cu dizabilități (s-au estimat în mărime de 138 lei /trimestrial) - 552 lei /anual;

- pentru persoane cu dizabilități accentuate (s-au estimat în mărime de 69 lei/trimestrial) - 276 lei/anual.

▪ **pentru beneficiarii din municipiul Chișinău:**

- pentru persoane cu dizabilități severe și copiilor cu dizabilități în vârstă de pînă la 18 ani, precum și persoanelor care însoțesc o persoană cu dizabilitate severă sau un copil cu dizabilități (s-au estimat în mărime de 360 lei /trimestrial) -1440 lei/anual;

- persoane cu dizabilități accentuate (s-au estimat în mărime de 180 lei/trimestrial) - 720 lei/anual.

▪ **pentru beneficiarii din municipiul Bălți:**

- pentru persoane cu dizabilități severe și copiilor cu dizabilități în vârstă de pînă la 18 ani, precum și persoanelor care însoțesc o persoană cu dizabilitate severă sau un copil cu dizabilități (s-au estimat în mărime de 270 lei /trimestrial) -1080 lei/anual;

- persoane cu dizabilități accentuate (s-au estimat în mărime de 135 lei/trimestrial) - 540 lei/anual.

Suplimentar la mărimile compensației menționate mai sus, persoanele cu dizabilități locomotorii (inclusiv copii cu dizabilități locomotorii în vârstă de pînă la 18 ani) beneficiază de un supliment în mărime de 200 lei /trimestrial.

Condițiile de stabilire și plată a compensației pentru serviciile de transport sînt stipulate în Regulamentul aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.1413/2016.

36.3.2. *Indemnizația pentru copiii adoptați și cei aflați sub tutelă/curatelă, care prevede plata indemnizației pentru copii rămași fără ocrotire părintească și a celor rămași temporar fără ocrotire părintească, conform prevederilor prevăzute în art.14 și 15 din Legea nr.140 din 14 iunie 2013 “Privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți”. Plata indemnizației pentru copiii adoptați constituie 800 lei/lunar pentru fiecare beneficiar. Plata indemnizației unice pentru copiii plasați în serviciul de tutelă/curatelă, reieșind din majorările cu indicele prețului de consum în anul 2020 va constitui:*

- indemnizație unică la plasament - 3688,7 lei;
- indemnizație lunară 1400 lei.

Condițiile de stabilire și plată a indemnizațiilor pentru copii adoptați sau cei aflați sub tutelă/curatelă sînt stipulate în Regulamentul aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.581 din 25 mai 2006 și Regulamentul cu privire la tipurile, cuantumul și condițiile specifice de acordare a indemnizațiilor pentru creșterea și îngrijirea copiilor plasați în serviciile de tutelă/curatelă, asistență

parentală profesională și casă de copii de tip familial, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.1278/2018;

36.3.3. Indemnizații și compensații pentru absolvenții instituțiilor de învățămînt superior și profesional tehnic postsecundar, încadrați în instituțiile de învățămînt în primii 3 ani după absolvirea acestora pentru plata indemnizației unice și pentru compensarea lunară a cheltuielilor pentru închirierea spațiului locativ, consumul de energie termică și electrică personalului didactic angajat în instituțiile de învățămînt publice din mediul rural și centrele raionale, încadrați în instituțiile de învățămînt, prin repartizare de către Ministerul Educației, Culturii și Cercetării potrivit art.134(5) și (6) din Codul Educației nr.152 din 17 iulie 2014. Modalitatea de calculare, repartizare, utilizare și evidență a transferurilor cu destinație specială pentru susținerea cadrelor didactice tinere sînt stipulate în Regulamentul aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.802 din 29 octombrie 2015 (modificat prin Hotărîrea Guvernului nr.217/2019). Cheltuielile pentru serviciile comunale au fost indexate cu indicele prețului de consum.

36.3.4. Compensarea cheltuielilor pentru diferența de tarife la energia electrică și la gazele naturale utilizate de locuitorii unor localități din raioanele Dubăsari și Căușeni și a satului Varnița din raionul Anenii Noi potrivit Legii pentru compensarea diferenței de tarife la energia electrică și la gazele naturale utilizate de locuitorii unor localități din raioanele Dubăsari și Căușeni și a satului Varnița din raionul Anenii Noi nr.1435-XV din 7 noiembrie 2002.

36.3.5. Prestațiile sociale pentru copiii plasați în serviciile sociale (bani de buzunar) - condițiile de stabilire și plată a indemnizațiilor zilnice pentru copii sînt stipulate în Regulamentul aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.378 din 25 aprilie 2018. În anul 2020 mărimea medie va constitui 4797,0 lei, inclusiv indemnizația zilnică 12,0 lei, la ziua de naștere 77 lei și la sărbători 109,0 lei.

36.4. Serviciile sociale includ:

36.4.1. Centre de reabilitare a victimelor violenței în familie, prezente în municipiul Bălți și raioanele Anenii Noi, Hîncești, Căușeni și Drochia, potrivit Legii cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie nr.45 din 01 martie 2007;

36.4.2. Centrul de asistență și protecție a victimelor traficului de ființe umane, prezente în raionul Cahul, potrivit Legii privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane nr.241-XVI din 20 octombrie 2005;

36.4.3. Centre regionale HIV/SIDA, prezente în municipiile Chișinău, Bălți și Comrat (UTA Găgăuzia), potrivit Hotărîrii Guvernului nr.1010 din 26 august 2016 „Cu privire la aprobarea Regulamentului – cadru privind organizarea și funcționarea Centrului social regional pentru asistența persoanelor infectate HIV/SIDA și a membrilor familiilor acestora și a standardelor minime de calitate”.

36.4.4. Serviciul de mediator comunitar, potrivit Hotărîrii Guvernului nr.557 din 17 iulie 2013 ”Pentru aprobarea Regulamentului-cadru cu privire la organizarea activității mediatorului comunitar”;

36.4.5. Cheltuieli pentru procurarea serviciilor de consiliere psihologică a victimelor infracțiunii în municipiile Chișinău și Bălți și în raionul Leova.

36.5. Calculele privind estimarea cheltuielilor pentru protecție socială se vor prezenta Ministerului Finanțelor, conform *formulelor nr.15-16* la prezenta circulară. Totodată, la proiectul bugetului pentru anul 2020 urmează a fi prezentată nota informativă cu specificările respective la

ramura nominalizată, iar pentru serviciile sociale care se finanțează prin transferuri cu destinație specială de la bugetul de stat – setul întreg de documente (decizia de constituire, regulamentul de activitate, statele tip de personal, devizul de cheltuieli, etc.).

36.6. În cazul prezentării de către autoritățile APL a solicitărilor de alocații suplimentare/economii din contul transferurilor cu destinație specială pentru plățile și serviciile sociale se va argumenta în nota informativă cu prezentarea calculelor și argumentările de rigoare.

36.7. Pentru anul 2020 cheltuielile pentru plata indemnizației unice la plasament pentru copiii plasați în serviciile sociale ”Asistență parentală profesionistă” și ”Case de copii de tip familial” vor fi majorate cu indicele prețului de consum.

36.8. *Transferurile curente din Fondul de susținere a populației pe anii 2020-2022*, acordate cu destinație specială pentru realizarea pachetului minim de servicii sociale pe fiecare UAT de nivelul al doilea, se conțin în *anexa nr.12* la prezenta circulară.

37. *Transferurile pentru compensarea veniturilor bugetelor locale, ratate în legătură cu scutirea de la plata impozitului funciar (venituri ratate) a deținătorilor de terenuri agricole situate după traseul Rîbnița - Tiraspol*, ca urmare a aplicării Legii nr. 39-XVI din 2 martie 2006 privind instituirea unor măsuri suplimentare de susținere a activității de întreprinzător desfășurate în localitățile din stînga Nistrului ale raionului Dubăsari și Hotărîrii Guvernului nr. 567 din 21 mai 2007 pentru aprobarea Regulamentului privind modul de compensare a veniturilor bugetelor locale, bugetului asigurărilor sociale de stat și fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, ratate în legătură cu scutirea deținătorilor de terenuri agricole situate după traseul Rîbnița - Tiraspol de la plata impozitului funciar, plata contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii și plata primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, se conțin în *anexa nr.14* la prezenta circulară.

38. Alocațiile din fondul rutier pentru infrastructura drumurilor sînt repartizate conform Legii fondului rutier nr.720-XIII din 2 februarie 1996 și Legii privind finanțele publice locale nr. 397-XV din 16 octombrie 2013 cu modificările și completările operate prin Legea nr.24 din 10 martie 2017. *Astfel, principala destinație a mijloacelor Fondului rutier este întreținerea, reparația și reconstrucția drumurilor publice naționale și locale.*

38.1. Sumele *transferurilor cu destinație specială către bugetele locale de nivelul întâi pentru infrastructura drumurilor comunale și a străzilor*, sunt calculate proporțional numărului populației prezente din teritoriul unității administrativ-teritoriale respective la data de 1 ianuarie 2019, prezentat de către Biroul Național de Statistică, precum și în baza volumului estimat în cuantum de 50% al încasărilor din taxa pentru folosirea drumurilor de către autovehiculele înmatriculate în Republica Moldova.

38.2. *Sumele transferurilor cu destinație specială către bugetele locale de nivelul al doilea pentru infrastructura drumurilor locale*, sunt calculate în funcție de numărul de kilometri echivalenți administrați de către acestea.

38.3. Totodată, atenționăm că nu se vor prevedea cheltuieli pentru acoperirea cheltuielilor aferente iluminatului stradal din transferurile cu destinație specială pentru infrastructura drumurilor.

38.4. *Limitele transferurilor cu destinație specială* de la bugetul de stat la bugetele locale pentru infrastructura drumurilor în anul 2020 și estimările pe anii 2021-2022, se conțin în *anexa nr.15* la prezenta circulară.

39. *Cheltuielile pentru finanțarea investițiilor capitale.*

Obiectele de investiții capitale și reparații capitale de interes local, începute în anii precedenți și nefinalizate în anul 2019, precum și obiectele noi, se vor finanța din contul și în limita mijloacelor aprobate în aceste scopuri în bugetele locale. Totodată, e de menționat că în condițiile noului sistem se permite efectuarea transferurilor cu destinație specială de la un buget local la alt buget local (inclusiv între bugetele locale de nivelul I și bugetele locale de nivelul al doilea) pentru finanțarea unor măsuri și activități de interes comun, inclusiv pentru finanțarea obiectivelor de investiții capitale și altor cheltuieli capitale.

Prin Hotărârea Guvernului nr.1029 din 19 decembrie 2013 a fost aprobat Regulamentul cu privire la proiectele de investiții capitale publice, care prevede că pentru obiectele de investiții capitale finanțate exclusiv din bugetele locale, autoritățile publice locale stabilesc proceduri specifice proprii de pregătire, aprobare, implementare și monitorizare a proiectelor de investiții capitale. Totodată, APL urmează să se conducă de Ordinul ministrului finanțelor nr.185 din 3 noiembrie 2015 „Cu privire la aprobarea Instrucțiunii privind managementul proiectelor de investiții capitale” și subcapitolul 4.7 „Particularități specifice planificării investițiilor capitale” din Setul metodologic privind elaborarea, aprobarea și modificarea bugetului.

40. În conformitate cu prevederile art. 18 al Legii nr. 397-XV din 16 octombrie 2003 privind finanțele publice locale, autoritățile APL pot decide constituirea unui *fond de rezervă* în proporție de cel mult 2% din volumul cheltuielilor bugetelor locale respective.

VI

Alte particularități specifice și cerințe adiționale

41. Bugete pe programe și performanță

41.1. Implementarea bugetării pe programe la nivel local impune elaborarea/actualizarea, după caz, programului de dezvoltare social-economică a UAT; analiza strategiilor naționale și sectoriale, precum și a priorităților stabilite la nivel local; analiza situației actuale pe domenii și formularea setului de programe/subprograme, activități; realizarea obiectivelor și indicatorilor de performanță stabiliți etc.

41.2. La elaborarea proiectelor bugetelor locale pe programe și performanță la formularea programelor, scopurilor, obiectivelor și indicatorilor de performanță, APL vor aplica Metodologia bugetării pe programe (a se vedea capitolul XI al Setului), iar pentru estimarea costurilor - vor consulta Îndrumarul privind estimarea costurilor (a se vedea capitolul XII al Setului).

41.3. Totodată, pentru îmbunătățirea continuă a calității la stabilirea scopurilor, obiectivelor și indicatorilor de performanță în bugetarea pe programe și performanță se recomandă consultarea rapoartelor bugetelor pe programe și performanță la nivel local, întocmite de către experții internaționali, în urma activităților petrecute în cadrul ”Programului Finanțe Publice pentru Dezvoltare”, finanțat de Ministerul Finanțelor al Slovaciei și implementat de Centrul regional PNUD pentru Europa de Est și CSI și pot fi accesate pe pagina oficială a Ministerului Finanțelor la adresa: <http://mf.gov.md/ro/buget/circulara-bugetar%C4%83> .

42. Activitățile de elaborare a proiectului de buget pentru anul 2020 și estimările pentru anii 2021-2022 vor derula în SIMF (modulul de elaborare a bugetului - BPS). În acest sens, pentru fiecare UAT de nivelul al doilea, sistemul a creat în mod automat ciclul de planificare bugetară pe anii 2020-2022.

43. Formatul de întocmire a propunerii de buget pentru anul 2020 și estimările pe anii 2021-2022, se conține în Setul metodologic privind elaborarea, aprobarea și modificarea bugetului, sub-

capitolul 7.3 “Elaborarea proiectelor/ propunerilor de buget”, în format unic, care este parametrizat în SIMF și nu poate fi modificat (*a se vedea tabelul 7.1*).

44. Astfel, proiectul/propunerea de buget întocmite în SIMF pe anii 2020-2022 va include: indicatorii realizați în ultimii doi ani bugetari (2017-2018), indicatorii aprobați pentru anul 2019, estimați pentru proiectul de buget pe anul 2020 și cei pentru anii 2021-2022.

45. Fluxul activităților de pregătire a proiectelor de buget în SIMF (a modului de elaborare a bugetului), din punct de vedere cronologic și al organizării procesului tehnic, se prezintă în *anexa nr.16* la prezenta circulară.

46. Suplimentar, în baza estimărilor efectuate, direcțiile finanțe ale UAT vor prezenta sinteza consolidată a proiectelor bugetelor locale de ambele niveluri, precum urmează:

46.1. Sinteza consolidată privind estimările proiectelor bugetelor locale pe anul 2020, conform clasificăției funcționale, conform *formularului nr.17* la prezenta circulară.

46.2. Informația privind estimările bugetelor locale pe anii 2020-2022, conform clasificăției economice, conform *formularului nr.18* la prezenta circulară. *Formularele nr.17 și nr.18* sînt accesibile pentru completare în SIMF, modulul „Trezoreria ” (Trez 2), accesînd meniul „Darea de seamă”, și se vor prezenta Secției bugetelor locale.

47. *Plafoanele datoriilor/garanțiilor interne și externe a UAT* vor fi reflectate în proiectul bugetului local în monedă națională (lei), iar datoria și garanțiile externe a UAT și în dolari SUA. Recalcularea datoriei și garanțiilor externe în lei se va efectua reieșind din cursul oficial al leului moldovenesc prognozat la finele anului de gestiune. La calcularea *plafonului datoriei externe a UAT* se va include și o marjă de eroare în mărime de 1,0% calculată din soldul datoriei, legată eventual de riscul cursului valutar.

48. La proiectul bugetului local urmează să fie anexat ***Programul anual al împrumuturilor***, conform *formularului nr.19* la prezenta circulară și ***Obiectivele politicii de administrare a datoriei UAT***, ca părți componente ale acestuia.

Ca suport în elaborarea și stabilirea obiectivelor politicii de administrare a datoriei UAT se recomandă examinarea Programului „Managementul datoriei de stat pe termen mediu (2019-2021)” elaborat anual de către Ministerul Finanțelor (cel mai recent Program a fost aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.1250 din 19.12.2018).

49. Estimarea cheltuielilor pentru *serviciul datoriei* pe anul 2020 și estimările pe anii 2021-2022, se prezintă conform *formularului nr.20* la prezenta circulară.

50. Cheltuielile necesare pentru onorarea angajamentelor față creditori și pentru împrumuturile recreditate de stat în cadrul proiectelor investiționale pe anii 2020-2022 vor fi estimate în baza prognozei cursului mediu anual oficial, după cum urmează:

<i>Indicatorii</i>	<i>Estimat</i>		
	2020	2021	2022
1	2	3	4
Dolar SUA / MDL	18,47	19,05	19,63
Euro / MDL	22,53	23,62	24,34

51. În vederea onorării datoriilor cu termen expirat, precum și a obligațiilor asumate în cadrul garanțiilor acordate întreprinderilor municipale, în cazul înregistrării de către acestea a datoriilor cu termen de achitare expirat, se recomandă APL planificarea mijloacelor financiare în proiectele bugetelor locale pe anul 2020 și estimările pentru anii 2021-2022.

52. Totodată, se va prezenta informația privind suma *împrumuturilor pentru cheltuieli de capital pe termen lung, contractate* de la instituțiile financiare din interiorul țării și de peste hotare și termenul de rambursare a acestora pe anul 2020 și estimările pe anii 2021-2022, conform *formularului nr.21* la prezenta circulară. Formularele nr.19-21 se vor completa în format Excel și se vor prezenta Direcției datoriei publice.

53. Având ca bază recomandările din prezenta circulară, autoritățile executive ale UAT de nivelul al doilea de comun cu direcțiile finanțe a UAT, vor organiza, dirija și ghida autoritățile administrației publice locale de ambele niveluri la elaborarea proiectele bugetelor locale pe anii 2020-2022. La prezentarea materialelor și formularelor solicitate de către Ministerul Finanțelor, se va prezenta și sinteza consolidată a proiectelor bugetelor locale de nivelul întâi și nivelul al doilea în sistemul informațional, modulul "BPS".

54. Prezentele particularități sînt disponibile pe pagina oficială a Ministerului Finanțelor la adresa: <http://mf.gov.md/ro/buget/circulara-bugetar%C4%83>.

Informații suplimentare pot fi obținute, referitor la:

- venituri - ☎ 022 26 2633, 022 26 2632
- cheltuieli (informație de ordin general) - ☎ 022 26 2619
- bugetele pe programe(informație de ordin general, clasificția bugetară) - ☎ 022 26 2620, 022 26 26 19
- particularitățile specifice ramurilor – în direcțiile finanțelor de ramură
- cheltuieli de personal - ☎ 022 26 29 00, 26 27 52
- investiții capitale - ☎ 022 26 26 22, 26 26 78
- datorii publice - ☎ 022 26 26 96, 022 26 27 94, 022 26 28 05
- Centrul de Tehnologii Informaționale în Finanțe (CTIF) - ☎ 022 26 28 52, 022 26 28 65

Calendarul
prezentării proiectelor de buget ale unităților
administrativ-teritoriale pentru anul 2020
și estimările pe anii 2021-2022

Data prezentării	Denumirea UAT
25 noiembrie	1. Briceni 2. Criuleni 3. Dubăsari 4. Rezina 5. Ialoveni 6. Nisporeni 7. Ocnîța
26 noiembrie	1. Anenii Noi 2. Cahul 3. Căușeni 4. Edineț 5. Drochia 6. Rîșcani 7. Soroca
27 noiembrie	1. Hîncești 2. Florești 3. Orhei 4. Telenești 5. Călărași 6. Basarabeasca 7. UTA Găgăuzia
28 noiembrie	1. Cantemir 2. Cimișlia 3. Glodeni 4. Fălești 5. Taraclia 6. Sîngerei 7. Ștefan Vodă
29 noiembrie	1. Dondușeni 2. Șoldănești 3. Leova 4. Strășeni 5. Ungheni 6. mun.Bălți 7. mun.Chișinău